

Børnenes ret til begge forældre skal være udgangspunktet SF vil have moderniseret de nuværende regler vedrørende forældremyndighed og samvær

I moderne tid har skilsmisser, afbrudt samliv og graviditeter opnået uden for parforhold bevirket, at kernefamiliebegrebet ikke længere er intakt. Ved de fleste brud klarer forældrene det efter omstændighederne godt, bliver enige om fælles forældremyndighed, og får ved samarbejde opretholdt en så ukompliceret samværsaftale for børnene som muligt.

Det er dog langtfra tilfældet i alle sager, og i en del opstår der desværre besværlige og triste situationer for de voksne og derved også for børnene. Skilsmisser og samlivsbrud burde dog altid blive gennemført på en sådan måde, at de involverede børn på den mest skånsomme måde kommer videre med en tryk tilværelse. Det offentlige system bør i al sin enkelhed sørge for, at børn og voksne hjælpes videre i livet, med en så minimal grad af konflikt som muligt.

Desværre må vi i SF konstatere, at det nuværende system og lovgivningen på området i alt for høj grad lægger op til, at den ene forældrepart kan opnå fordele ved at opretholde eller eskalere en konflikt, der er opstået efter et brud.

Til barnets bedste er det bærende element, og i SF mener vi, at dette går hånd i hånd med, at lovgivningen sikrer barnet den bedst mulige kontakt til begge forældre.

Synet på den moderne forælderrolle har heldigvis flyttet sig væsentligt, og der er i dag en større forståelse og lyst til at begge forældre indtager en fremtrædende og ligeværdig rolle i det enkelte barns liv. På trods af denne udvikling halter lovgivningen desværre bagefter, idet den ikke formår at understøtte, at begge forældre er at regne som primære.

Grundlaget for al debat om denne problematik bør til enhver tid være skabelsen af vilkår, der er til barnets bedste. I SF mener vi, at dette aspekt er tæt knyttet til den generelle ligestilling mellem kønnene, og at en bred forståelse af dette kan være med til at nuancere, hvad der grundlæggende er til gavn for barnet.

Når mennesker er ligeværdige og nyder lige rettigheder, er der fra starten etableret et forhold, hvor konflikt ikke er til gavn for nogen, og især ikke for børnene. Ligeværdighed fordrer samarbejde. Samarbejde er konfliktens modpol. Konflikt er til skade for barnet – men så sandelig også for to voksne, der skal finde sig til rette efter et brud. Samfundet bør på alle måder være konfliktforebyggende og ikke konflikt-vedligeholdende. Vi kan ikke skabe et problemfrit samfund – skilsmisser og parforholdsbrud vil til tider stadig gøre ondt og være konfliktfyldte, men uligestilling gør kun ondt værre – begrænser det kønsmæssige råderum, og skaber ufrie og triste børn og voksne.

SF mener, at følgende grundprincipper skal ligge til grund for al lovgivning vedrørende forældremyndighed og samvær.

Om børnene

- Børn har ret til to ligeværdige forældre og til begges omsorg og beskyttelse.
- Børn skal tages alvorligt og inddrages i de beslutninger, der angår dem. Børn er unikke og værdifulde mennesker, og de har al mulig ret til at blive behandlet med respekt, omsorg og kærlighed.
- Det er børnene, der har ret til samvær med de voksne. Med særlig opmærksomhed på alder og modenhed skal børnenes ønsker derfor høres, inden der træffes beslutninger med afgørende indflydelse på deres liv.
- Høring af børn er en svær situation, som derfor kun skal foretages af fagligt uddannede og kompetente professionelle.
- Børn skal have ret til at blive hørt medmindre det kan dokumenteres, at barnet vil tage skade. På samme måde skal begge forældre have lige ret til at anmode om høring af børn, og børnenes ønsker bør efter sagkyndig vurdering følges, selvom de strider mod den givne fordeling af bopæl og forældremyndighed.
- Børn har brug for tryghed og konsistens. I sagsbehandlingen skal børn forholde sig til et færrest muligt antal voksne med professionel rolle.
- I tilfælde af interessekonflikt mellem barn og forældreparter skal der skabes mulighed for at barnet kan få tilkendt en tillidsperson, der kan støtte barnet under og efter sagsforløbet.
- Risiko for at et barn udsættes for fysiske eller psykiske overgreb, bortføres, tilbageholdes eller på anden vis lider overlast, skal have særlig opmærksomhed.

Om forældreskab

- Forældrene har hver især pligt til at respektere barnets ret til den anden forælder.
- Ingen forælder kan på baggrund af sit køn anses for at være bedre egnet som indehaver af forældremyndighed end den anden forælder.
- Børn er forældrenes ansvar – ikke det offentlige systems. Men det offentlige system skal skabe rammerne for, at begge forældre har mulighed for at varetage deres ansvar.

Om forældremyndighed

- Fælles forældremyndighed skal betragtes som en sikring af begge forældres muligheder for at håndhæve barnets ret til to forældre. Dette sikres bedst, hvis forældremyndigheden fra barnets fødsel af tilfalder begge forældre.
- Domstolene kan dømme til eller stadfæste fælles forældremyndighed, imod den ene parts vilje.
- Domstolene kan afslå at træffe afgørelse om ophævelse af den fælles forældremyndighed, og i stedet dømme forældrene til at indgå i en ny mæglingsfase.
- Fælles forældremyndighed skal kun kunne ophæves, hvis en forælder erklæres uegnet til at varetage sit ansvar. Ved afgørelsen heraf inddrages viden hos den kommune, hvor samværsforælderen bor, samt undersøgelse af barnets trivsel. Her skal inddrages viden hos børnehaven og skolen, samt barnets egen beskrivelse af dagligdagen. Markant manglende evne eller vilje til at samarbejde kan ligeledes lægges til grund for, at den pågældendes del i forældremyndigheden ophæves.

- Efter de nye loves ikrafttræden skal det undersøges, om det er praktisk muligt at åbne op for at samværsretten kan udvides til en andel i en fælles forældremyndighed. Dette vil ikke bringe spørgsmål omkring barnets bopæl og samværsordning i spil.

Om konfliktmægling

- Det bør gøres obligatorisk for uenige parter at deltage i konfliktmægling ved Statsamtet. Vurderer man, at den ene part udviser manglende samarbejdsvilje, skal dette være en medvirkende faktor til fordel for barnet og den ikke-konfliktuerende forælder i afgørelser vedr. barnets bopæl, og i sidste instans ved en evt. fratagelse af forældremyndighed.

Om samvær

- Aftaler og afgørelser om samvær skal som udgangspunkt forsøge at sikre et ligeværdigt samvær med begge forældre.
- For barnet er det væsentligt, at begge forældre viser interesse i at hente og bringe. Omkostninger i forbindelse med transport til og fra samvær, skal deles mellem forældrene. Dette skal ske ud fra en beregning af de respektive forældres økonomiske formåen.
- Flytning af barnets bopæl, som har afgørende betydning for barnets sociale trivsel og samvær med samværsforælderen, kræver en myndighedsafgørelse (domstol eller statsregion). Det gælder i særdeleshed flytning til udlandet.
- Ved samværsafgørelser bør der også tages hensyn til barnets muligheder for samvær med bedsteforældre og halvsøskende.
- Selvom den ene forælder ikke ønsker eller ikke kan få samvær, bør barnet sikres en ret til fortsat kontakt til familie, som det må være knyttet til på denne forælders side.
- Suspension af samvær pga. mistanke om overgreb, misrøgt mm. fra den ene forælders side, kan kun ske efter en politianmeldelse fra den anden forælder eller en offentlig myndighed.
- Man bør skærpe sanktionsmulighederne overfor åbenlyse brud på samværsaftaler eller egentlig chikane. I Statsamtet bør man benytte sig af muligheden for at give erstatnings-samvær, når samvær aflyses på grund af et antal ferie- og sygedage, der ligger ud over det normale.

Om økonomi og kommunikation vedr. barnet

- Forældrene bør efter et brud dele glæder, pligter og omkostninger vedr. barnet så ligeligt som muligt, når der samtidig tages hensyn til sammenhængen i barnets liv.
- I skoler og daginstitutioner skal det indtænkes, at både bopæls- og samværsforælder skal have mulighed for på bedste vis at følge med og involvere sig i barnets liv.
- Børnebidrag og børnetilskud bør fastsættes og fordeles i forhold til den reelle fordeling af samvær og forsørgelse af barnet. Fastsættelsen skal tage udgangspunkt i begge forældres indkomstgrundlag.